

METODICKÉ POKYNY K LEKCI 3

BASIC CZECH I

**Ana Adamovičová
Darina Ivanovová**

KAROLINUM

Otázky **KOLIKÁTÝ, KDY** – téma **RESTAURACE; DATUM + OBLEČENÍ** (na webu)

V této lekci se hlavně probírají dva typy konjugace sloves v přítomnosti (-ám a -ím) a akuzativ sg. podstatných a přídavných jmen.

Text **V RESTAURACI** (s. 64)

Doporučujeme opět ke čtení až po zvládnutí sloves 1. a 2. typu v této lekci. Před čtením textu je dobré probrat fráze, které se používají v restauraci – Co říkají (s. 65) – v textu jsou označeny tučnou kurzívou. Také je dobré upozornit na rozdíl v užití *dohromady* (platíme) versus *spolu* (bydlíme).

Cvičení 1 (s. 65)

U otázky *Jaký je dárek pro Petera?* studenti většinou váhají. Je třeba je odkázat na jeho reakci v textu: *Jééé, ta je krásná!*

Diskuse: Po odpovědích na otázky k textu (cvičení 1) je možné zeptat se studentů na jejich názor: 1. Jaký dárek je pro vás dobrý? Který dárek je vhodný pro muže a pro ženu? Tím zároveň procvičujeme adresní význam prepozice *pro* (z textu už znají *pro mě*). 2. Peter má narozeniny a platí večeři. Taky platíte, když máte narozeniny, anebo platí vaši kamarádi? 3. Dáváte spopitné? Kolik? (Zde pochopitelně vysvětlíme, co je běžné v ČR.)

SLOVESA 1. TYPU (s. 66)

Při osvojování sloves 1. typu vycházíme z časování slovesa **mít**, studenty upozorníme na shodné koncovky a vedeme je k samostatnému časování sloves ze seznamu na s. 66. Zdůrazníme slovesa s předložkovou vazbou (pro nelingvisty i rozdíl mezi předložkou a reflexivní částicí „se“, „si“), u reflexivních sloves vytkneme neměnnost „se“ (zatím spíše zdůrazníme její obligátnost u probíraných sloves) a její 2. pozici ve větě (s. 71).

Doporučení – před samotným studiem sloves 1. typu se nám osvědčilo seznámit studenty s rozdělením sloves do tří základních typů časování (o 4. nepravidelném typu zatím pomlčíme). Studenti už znají 1. osobu jednotného čísla různých sloves, sumarizujeme je společně a přiřadíme k nim infinitivy, studenti zpravidla už rychle sami vydedukují systém rozdělení typů časování.

SLOVESA 2. TYPU (s. 68)

Před seznámením se s 2. typem sloves osvěžíme studentům v paměti rozdělení sloves do tří základních (pravidelných) typů časování. Zaměříme se na srovnání 1. a 2. typu. Opět se soustředíme na slovesa s předložkovou vazbou a hlavně pak na tvoření otázek s těmito slovesy (s. 71), zejména pro anglicky mluvící se slovosled v češtině jeví nelogický (*What are you thinking of?* oproti *Na co myslíš?*).

Významovému rozdílu sloves *vědět*, *umět* a *znát* se budeme věnovat později na s. 80.

Cvičení 9 (s. 71)

V tomto cvičení se už vyskytují podstatná jména rodu ženského v akuzativu – *literaturu, hudbu, politiku, historii* apod. Je třeba na ně studenty upozornit a připomenout jim typické koncovky českých substantiv (s. 28). Je to dobrá příprava k zvládnutí akuzativu singuláru.

AKUZATIV SINGULÁRU (s. 72)

Nejprve se zmíníme krátce o systému českých pádů a o užití akuzativu (předložky „pro“, příp. také „přes“, přímý objekt ve větě, slovesa 1. a 2. typu s předložkovými vazbami s akuzativem, která již znají).

Před studiem akuzativu si znovu zopakujeme rozdělení podstatných jmen do rodů a typická zakončení podstatných jmen jednotlivých rodů, stejně jako oba typy přídavných jmen. Nejprve se věnujeme akuzativu mužského neživotného a středního rodu, pak akuzativu ženského rodu. K deklinaci mužského životného rodu se vrátíme později, až po zvládnutí akuzativu feminin.

Akuzativ pak procvičujeme i po otázce KDY? (s. 85) a na jídelním lístku (s. 88).

Cvičení 11 (s. 74)

Toto cvičení je dobré dělat jako dialog, napřed učitele s několika studenty (prvních několik příkladů), na učitele pak plynule navážou další studenti s otázkou: *Je pravda, že máš rád/a... ?* Odpověď: *Ano, je pravda, že mám rád/a... / Máš/Máte pravdu.* × *Ne, není pravda, že mám rád/a... / Nemáš/Nemáte pravdu.* Studentů, kteří již byli dotázáni, se můžeme ptát: *Je pravda, že XY má rád/a...?*, abychom v dialozích co nejvíce procvičili jednak akuzativ, jednak spojku „že“.

Cvičení 14 (s. 75)

Cvičení doporučujeme také dělat ve dvojicích, po každém odstavci se studenti prostřídají a pracují s jiným spolužákem. Následuje společná kontrola, studenti se navzájem ptají, otázku uvozují větou: *To je otázka pro...* (doplňují akuzativ jména svého spolužáka).

NĚKOLIK SLOV O ADVERBIÍCH (s. 79)

Zastavíme se zvláště u adverbii se zakončením na -Y a konfrontujeme je s adjektivy tvrdými mužského rodu (-Ý). Studenti mají potíže s psaním délek samohlásek a na tomto příkladu vysvětlíme i nutnost jejich správného užití.

ZNÁM, VÍM, UMÍM (s. 80)

Při vysvětlování užití *vědět* a *znát* můžeme u španělsky a francouzsky mluvících studentů vycházet z totožných ekvivalentů v těchto jazycích. Zopakujeme význam spojky „že“ a připojíme spojku „jestli“ (Nevím, jestli je to pravda. Nevím, jestli rozumí anglicky). Hlavně Slované vzhledem k neexistenci ekvivalentu (pouze *znát*) dlouho a často chybují, je nutné zafixovat správné užití mnoha samostatnými příklady.

ŘADOVÉ ČÍSLOVKY (s. 82)

Řadové číslovky srovnáme se základními číslovkami a otázkou KOLIK? Při popisu charakteru těchto číslovek odkážeme na adjektiva. Upozorníme na měkké zakončení číslovek 1., 3. a zřídka používané 1000. Při čtení data prozatím budeme měsíc číst ve formě nominativu řadové číslovky pro mužský rod. K nepravidelnému genitivu názvů měsíců dojdeme v lekci 8 Basic Czech II.

KDY? KTERÝ DEN JE DNES? (s. 84)

Názvy dnů jsou dobrou příležitostí k prvnímu seznámení se s minulým časem slovesa být (zatím jen ve 3. osobě singuláru) a shodou přičestí s rodem subjektu.

Více se zaměříme na předložky po otázce KDY? S konkrétní hodinou a dnem vždy uvádíme předložku „v“ s akuzativem (s výjimkou o půlnoci a o víkendu – tyto případy, stejně jako v noci, v Praze apod., zatím uvádíme jako fráze bez bližšího vysvětlení, o jaký pád se jedná), s adjektivy příští a minulý a s ukazovacími zájmeny pouze akuzativ bez předložky.

Doporučení – je vhodné se seznámit i s formulací **v roce** 2014, předejdeme častému chybování (v 2014).